

УДК 378.041:811.111:004

Наталя Дмітренко

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

ORCID ID 0000-0002-3556-0003

DOI 10.24139/2312-5993/2020.05-06/049-059

АВТОНОМНЕ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПИСЬМІ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ

Метою статті є визначення особливостей навчання письма в умовах автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування і створення системи вправ для автономного формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в письмі в майбутніх учителів математики. У результаті проведеного дослідження з'ясовано, що автономне формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в письмі є видом автономної навчальної діяльності, у процесі якої в майбутнього вчителя математики розвивається готовність брати на себе відповідальність за ефективність виконання завдань і формується здатність самостійно застосовувати знання, навички і вміння.

Ключові слова: автономне навчання, професійно орієнтоване англомовне спілкування, майбутні вчителі математики, професійно орієнтована англомовна компетентність, письмо, знання, вміння, навички.

Постановка проблеми. Навчання письма іноземною мовою студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти передбачає роботу над технікою (графіка, орфографія, пунктуація) й над графічним висловленням думок іноземною мовою (писемне продуктивне мовлення). Нерозв'язаною проблемою сучасної методики навчання іноземних мов є визначення особливостей навчання письма в умовах автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування й побудова системи вправ для автономного формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в письмі у студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти України.

Аналіз актуальних досліджень. Вивченням проблем навчання письма й формування комунікативної компетентності під час вивчення писемного мовлення займалися відомі методисти, лінгвісти, педагоги, психологи О. Бігич, Н. Гальскова, Н. Гез, Т. Леонт'єв, А. Лурія, Н. Майєр, С. Ніколаєва, Ю. Пассов, О. Соловова, О. Тарнопольський, О. Устименко, А. Щукін, В. Еванз, Дж. Хармер, Т. Хедж, А. Раймз та інші. У своїх дослідженнях О. Жовнич, Н. Зінукова, Т. Корж, А. Палецька-Юкало, Г. Скуратівська та інші, які розглядали навчання письма студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти України.

Мета статті – визначити особливості навчання письма в умовах автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування і побудувати систему вправ для автономного формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в письмі в майбутніх учителів математики.

Виклад основного матеріалу. Під *професійно орієнтованою англомовною компетентністю в письмі* розуміємо здатність реалізовувати комунікацію в письмовій формі у професійно орієнтованих сферах і ситуаціях спілкування відповідно до комунікативного завдання. Професійно орієнтована англомовна компетентність у письмі передбачає, що студент уміє планувати, здійснювати й коригувати власну комунікативну поведінку під час породження та варіювання англомовного мовлення в різних типах письмових висловлювань відповідно до конкретної ситуації спілкування (контексту), мовленнєвого завдання й комунікативного наміру та згідно з правилами спілкування в цільовій національно-культурній спільноті (Ніколаєва, 2013, с. 390).

Автономне формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в письмі є видом автономної навчальної діяльності, у процесі якої у студента розвивається готовність брати на себе відповідальність за ефективність виконання завдань, формується здатність самостійно застосовувати знання, навички й уміння не тільки для написання конкретного тексту, але і для накопичення мовного/мовленнєвого досвіду, необхідного для здійснення мовної самоосвіти й самовдосконалення протягом життя.

До компонентів професійно орієнтованої англомовної компетентності в письмі зараховуємо:

1) *Знання. Декларативні та процедурні знання.* Прикладами декларативних знань слугують *мовні знання* (графіки, лексичні одиниці, граматичні структури тощо) та *країнознавчі знання* (культури тієї країни, мова якої вивчається, зокрема фонові знання). До процедурних знань можна зарахувати соціокультурні знання, зокрема приклади мовленнєвої й немовленнєвої поведінки носіїв іноземної мови, у написанні текстів; знання стандартів написання різних текстів, знання того, як планувати, здійснювати й коригувати писемне висловлювання; знання про ефективні прямі і непрямі стратегії письма тощо;

2) *Уміння і навички.* До мовленнєвих умінь письма належать: уміння будувати речення й тексти відповідно до того, як саме вони мають бути написані, а не усно сказані; уміння забезпечувати цілісність, зв'язність,

завершеність і адресованість написаних текстів; стилістичні вміння, що забезпечують відповідність стилю і жанру, у якому здійснюється написання тексту; уміння композиційно правильно будувати текст певного жанру й типу (наприклад, наявність вступної, основної й завершальної частини); уміння оформлювати писемні тексти/документи згідно з правилами, ustalеними в певній іншомовній соціально-культурній спільноті; уміння стисло передавати зміст і смисл тексту-оригіналу тощо (Ніколаєва, 2013, с. 390; Склярєнко & Устименко, 2013, с. 4). На формування компетентності в письмі також впливає ступінь розвитку в учнів *інтелектуальних* умінь (прогнозування реакції читача; планування і програмування мовленнєвих висловлювань; логічної побудови висловлювання; аргументування; узагальнення тощо).

3) *Комунікація. Комунікативні здібності* письма, до яких зараховуємо: внутрішню мотиваційну готовність стати учасником писемного спілкування, створювати тексти різної жанрової приналежності; здібність орієнтуватися на сприйняття написаного майбутнім читачем, виходячи з власних цілей та намірів; здібність передбачати реакцію читача тощо (Склярєнко & Устименко, 2013, с. 5); *мовну усвідомленість* до феноменів мови і мовлення, а також до власних процесів учіння, переваг і недоліків власного індивідуального навчального стилю тощо. Щодо мовленнєвих навичок, то в компетентності в письмі розрізняють технічні навички письма – графічні й орфографічні, мовленнєві навички письма – лексичні, граматичні, а також навички розуміння і вживання засобів міжфразового зв'язку (Ніколаєва, 2013, с. 391).

4) *Автономність і відповідальність*. Важливого значення набуває наявність *навчальних* умінь (використання електронних засобів навчання, самостійного учіння) та *стратегічних* умінь (здатність перефразувати повідомлення, висловити складну думку за допомогою простіших мовних засобів, опиратися на текст із метою пошуку необхідної інформації тощо) (Ніколаєва, 2013, с. 391).

Основними аспектами змісту навчання письма є предметний і процесуальний. *Предметний* аспект змісту навчання письму забезпечує можливість користуватися ним як засобом навчання й вивчення іноземної мови і охоплює мотиви, цілі, знання, умови, засоби і прогнозований результат мовленнєвої діяльності, здійснюваної під час письма. *Процесуальний аспект* змісту передбачає формування навичок, умінь, стратегій і раціональних прийомів виконання письмових завдань.

У процесі формування вмінь писемного мовлення необхідно звертати увагу студентів на характерні риси, стиль написання, розташування

структурних частин; заголовок листа, правила написання адреси, оформлення конверта; дату, адресата, заголовок до тексту; вступне звертання, заключну формулу ввічливості, вступний і заключний абзаци; текст листа, підпис, додатки, копії (Smirnova & Sharova, 2019, с. 279).

В основі формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в письмі під час автономного навчання майбутніх учителів математики лежать вихідні взаємопов'язані положення, серед яких:

1) *навчання письму як виду професійно орієнтованого англомовного спілкування на основі моделювання автентичних ситуацій письма*, урахування реальних потреб, інтересів і мотивів письма, створення в навчальній діяльності ситуацій письма близьких до автентичних матеріалів і інформаційних задач із урахуванням вікових та індивідуальних потреб студентів, а також їхніх мотиваційних очікувань, опора на автентичність і ціннісну значимість професійно орієнтованих матеріалів;

2) *використання досвіду студентів у комунікативній діяльності рідною мовою*, що передбачає моделювання автентичного контексту письма й формування у студентів ставлення до професійно орієнтованого англомовного письма як інформаційно-пізнавального, аналогічного письму рідною мовою;

3) *управління процесом письма через змістову сторону діяльності* можливе завдяки використанню стратегій і вмінь за допомогою смислового завдання, яке відображає ціль і прогнозований результат, сприяє створенню необхідної установки на характер письма й перевірку отриманого результату. Поряд із цим, ще одним засобом управління процесом письма слугує характер написаного тексту, а саме його логіко-смілова структура, ступінь інформаційної насиченості, мовна складність. Відповідно, під час навчання різним видам (стратегіям) письма, потрібно цілеспрямовано добирати тексти з урахуванням визначених параметрів;

4) *системний підхід до навчання письма, включно з оволодінням засобами, способами, стратегіями*, що реалізується в побудові загальної системи вправ, спрямованих на розвиток писемного мовлення.

Таким чином, автономне формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в письмі майбутніх учителів математики передбачає:

1) *цілеспрямоване й усвідомлене планування діяльності в письмі*: визначення цілі письма (орієнтація на програмні цілі, визначення пріоритетів із урахуванням власних інтересів, потреб та мотивів, знання критеріїв оцінювання успішності, усвідомлення цілі й результату письма); здійснення планування письма (зміст, обсяг, послідовність виконання мовленнєвих і

немовленневих операцій та дій); орієнтування в умовах реалізації програмових дій (прийняття рішень щодо характеру дій); прогнозування результатів передбачуваної діяльності письма (активізація наявного життєвого й мовленнєвого досвіду, відбір змісту, допоміжних засобів, оптимальних умов);

2) здатність самостійно встановлювати взаємозв'язок між попередньо вивченим і новим навчальним матеріалом: зіставлення інформації з власними знаннями студента; прогнозування теми письмового тексту; виділення, узагальнення, а також оцінювання новизни й оригінальності інформації;

3) здатність здійснювати «моніторинг» власного письма й контроль відповідності завдання письма отриманому результату: використання рефлексії для створення, перетворення й оцінювання результату і способів письма; зіставлення завдання письма з отриманим результатом; варіювання (поєднання оптимальних видів письма) залежно від отриманих результатів письма; звернення по допомогу (викладач, однокласник, словник, довідник) у випадку труднощів, які важко подолати власними силами;

4) здатність структурувати й переструктурувати накопичені знання: визначати тему, підтему й головну думку, узагальнювати та групувати факти, думки у зв'язку з їх необхідністю, цінністю тощо;

5) гнучкість і варіативність у застосуванні накопиченого життєвого досвіду, досвіду вивчення іноземних мов, а також досвіду англомовного письма (різноманітних способів і прийомів): вияв креативності і творчої самореалізації в мовному, інформаційному й навчальному середовищі письма; оволодіння й послуговування різноманітними способами і прийомами навчання мови та проникнення у зміст і смисл написаного; усвідомлене перенесення знань, умінь і навичок письма на інші ситуації письма в автономному режимі, а також на здійснення англомовного спілкування в інших видах мовленнєвої діяльності; використання знань, навичок і вмінь у письмі як способів накопичення мовного/мовленнєвого досвіду; здійснення відбору мовних засобів у процесі роботи над англомовним писемним текстом для подальшого використання.

Відповідно до розробленої загальної системи вправ для формування професійно орієнтованої англомовної комунікативної компетентності, виділяємо систему вправ і завдань для автономного формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в письмі, яка складається з трьох підсистем:

1) підсистема вправ для розвитку вмінь оволодіння стратегіями професійно орієнтованого письма;

2) підсистема вправ для формування мовленнєвих навичок письма;

3) підсистема вправ для розвитку вмінь письма майбутніх учителів математики.

До підсистеми вправ для розвитку вмінь оволодіння стратегіями професійно орієнтованого письма входять група вправ для розвитку вмінь користування непрямыми (автономного навчання) стратегіями професійно орієнтованого письма і група вправ для розвитку вмінь користування прямими (комунікативними) стратегіями професійно орієнтованого письма.

Особливу увагу у процесі автономного формування професійно орієнтованої англійської компетентності в письмі варто приділяти застосуванню прямих і непрямих *стратегій*, які відображають послідовність і специфіку дій студента, наприклад: як правильно поставити ціль і визначити способи її досягнення, визначити найкращий спосіб розв'язання проблеми, скласти план розв'язання проблеми, обрати допоміжні засоби.

Під час виконання письмового завдання студенту варто послуговуватися такими *непрямими стратегіями навчання*:

- звернути увагу на контекст;
- реалізувати свій потенціал, застосувати найбільш доречні в цій ситуації способи запам'ятовування;
- виокремити основну інформацію;
- застосувати виокремлену інформацію на практиці;
- оцінити результати;
- визначити помилки;
- здійснити аналіз труднощів;
- визначити нову ціль;
- визначити способи її досягнення;
- почати виконувати завдання.

Після закінчення роботи студенту рекомендовано:

- провести рефлексію виконаної роботи й отриманого результату;
- поміркувати над найкращими прийомами роботи;
- здійснити оцінювання власної роботи;
- порівняти свою оцінку з оцінкою викладача й оцінкою інших студентів.

Під час вивчення кожного виду писемного висловлювання потрібно застосовувати *прямі стратегії* у вигляді пам'яток чи алгоритму роботи з цим видом письма. Наприклад:

1) для написання реферату тексту зі спеціальності: уважно прочитати весь текст і визначити його основну думку; з'ясувати мету тексту; виписати опорні речення з кожного абзацу; виписати з тексту його основні положення; узагальнити думку автора тексту; прочитати текст ще раз, з'ясувати, які з думок автора потребують додаткової аргументації; дописати потрібні речення;

2) для написання анотації до статті: зазначити прізвище й ініціали автора (авторів); написати назву статті; указати місце видання, назву видавництва, рік видання, номер журналу чи газети, сторінки; визначити й написати галузь знань, до якої належить стаття, з'ясувати її тему; визначити головну думку кожного абзацу; згрупувати абзаци відповідно до основної думки тексту; сформулювати основну думку (ідею) тексту.

У навчально-методичному посібнику представлено зразки пам'яток, планів і списків слів та словосполучень для написання писемних висловлювань (Дмітренко, 2020).

Підсистема вправ для формування мовленнєвих навичок письма складається з *груп вправ для формування лексичних, граматичних навичок письма і групи вправ для формування навичок розуміння і вживання засобів міжфразового зв'язку*. Виконання вправ цієї підсистеми не передбачає мовленнєвої творчості студентів і характеризується відсутністю самостійності як у виборі мовного матеріалу, так і у визначенні змісту, який зазвичай зумовлюється змістом прочитаного, почутого, побаченого. Вправи цієї підсистеми спрямовані на оволодіння висловлюванням на рівні одного речення й засновані на виконанні навчальних дій, які формують матеріально-операційну основу мовлення. Некомунікативні й умовно-комунікативні вправи спрямовані на свідоме засвоєння професійно орієнтованого мовного матеріалу: його форми, значення й коректного застосування (вивчення різних видів письма, їхніх характеристик, структурних компонентів, граматичного та лексичного матеріалу, який використовується в конкретному виді письма тощо). *Типи текстів*: офіційні листи (запрошення, домовленість, подяка тощо); записки, що передають потрібну поточну інформацію; інструкції; короткі твори; біографії; короткі розповіді; описи явищ. *Завдання*: дайте коротку відповідь, що Ви бачите на малюнку, схемі тощо; дайте відповіді на запитання; складіть запитання до тексту; складіть лист за зразком; назвіть фрази, які описують...; що Ви можете сказати в таких ситуаціях; напишіть розгорнутий план. *Види вправ*: мозкова атака; мапування; «clustering»; кубування; інтерв'ю; рольові ігри проблемної спрямованості; метод ситуаційного аналізу; навчання співпраці в малих групах тощо.

Підсистема вправ для розширення знань і розвитку вмінь письма включає дві групи вправ: для оволодіння писемним висловлюванням на рівні понадфразової єдності і для оволодіння писемним висловлюванням на рівні тексту.

Група вправ для оволодіння писемним висловлюванням на рівні понадфразової єдності передбачає певні елементи творчості й самостійності висловлювання, які виявляються у варіюванні засвоєного мовного матеріалу й використанні його в нових ситуаціях мовлення, хоча більша частина висловлювань буде мати репродуктивний характер, а ступінь варіювання залежатиме від рівня оволодіння студентами операціями підстановки, розширення, трансформування та комбінування. Мета вправ – формування основ володіння письмом як видом мовленнєвої діяльності на обмеженому й ретельно дібраному мовному/мовленнєвому матеріалі і навчають елементарному писемному висловлюванню, розвивають логічне мислення й формують навички побудови писемного мовлення на рівні надфразової єдності. Умовно-комунікативні вправи спрямовані на забезпечення операційної готовності до здійснення мовленнєвої діяльності за допомогою використання мовного матеріалу в умовах навчальної комунікації, яка імітує природну; оволодіння смисловою структурою тексту, виокремлення з нього професійно значущої інформації; створення на його основі вторинного тексту (використання моделей і зразків різних видів письма для створення писемних висловлювань у штучно створених ситуаціях мовлення). *Типи текстів*: офіційні листи (оголошення, листи до організацій, листи-заяви, резюме, автобіографії, анотації тощо); записки, що передають потрібну поточну інформацію; інструкції; короткі твори; біографії; короткі розповіді; описи явищ. *Види вправ*: опишіть малюнок, схему тощо; опишіть ситуацію, використовуючи подані слова і словосполучення; напишіть невелике висловлювання, опираючись на план у вигляді тез, мозкова атака; рольові ігри проблемної спрямованості; метод калажирування; навчання у співпраці, дебати, груповий твір тощо.

Група вправ для оволодіння писемним висловлюванням на рівні тексту характеризується тим, що студент на основі власного мовного й мовленнєвого досвіду може висловити своє ставлення до фактів і подій, оцінити, побудувати писемне висловлювання згідно з задумом і передбаченою формою. Метою є забезпечення володіння письмом без помітних обмежень у мовному/мовленнєвому матеріалі відповідно до тематики, визначеної програмою. Вправи сприяють оволодінню продуктивним мовленням, формують у студентів уміння логічно й

послідовно комбінувати речення, об'єднуючи їх у єдине письмове висловлювання про предмет, ситуацію, подію чи на задану тему. Комунікативні вправи й особистісно орієнтовані завдання спрямовані на використання студентами професійно орієнтованого лексико-граматичного матеріалу для висловлення власних думок. *Типи текстів*: короткі доповіді на професійну тематику; академічні есе; реферати текстів зі спеціальності; короткі плани-конспекти зі спеціальності. *Види вправ*: метод проєктів; інформаційні технології; навчання у співпраці тощо.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, письмо є продуктивним видом мовленнєвої комунікації, що пов'язаний із передаванням інформації у графічному літерному кодї й породжує зв'язне висловлювання, текст. Автономне формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в письмі майбутніх учителів математики пов'язане з їхньою готовністю послуговуватися англомовним письмом як видом мовленнєвої діяльності для передавання різних видів письмових повідомлень, широко застосовуючи мовні/мовленнєві навички. Навчання письма тісно пов'язане з навчанням інших видів мовленнєвої діяльності й дає змогу зберігати мовні та фактичні знання, слугує надійним інструментом мислення, стимулюючи розвиток навичок говоріння, аудіювання й читання іноземною мовою.

ЛІТЕРАТУРА

- Дмітренко, Н. Є. (2020). Використання автентичних текстів в автономному навчанні професійно орієнтованого англомовного спілкування. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 69 (2), 107-112 (Dmitrenko, N. Ye. (2020). The use of authentic texts in the autonomous learning of professionally oriented English communication. *Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools*, 69 (2), 107-112).
- Дмітренко, Н. Є., Петрова, А. І., & Подзигун, О. А. (2019). *Застосування проблемних завдань на заняттях з дисципліни «Іноземна мова для професійного спілкування (англійська)»*. Вінниця (Dmitrenko, N. Ye., Petrova, A. I., & Podzygun, O. A. (2019). *Application of problem tasks in classes of the discipline "Foreign language for professional communication (English)"*. Vinnytsia).
- Дмітренко, Н. Є. (2020). *English Texts for Students of Mathematics: навчально-методичний посібник з англійської мови для студентів другого курсу спеціальності 014.04 Середня освіта (Математика)*, 111 *Математика*. Вінниця: Твори (Dmitrenko, N. Ye. (2020). *English Texts for Students of Mathematics: textbook on English for second-year students majoring in 014.04 Secondary education (Mathematics)*, 111 *Mathematics*. Vinnytsia).
- Ніколаєва, С. Ю. (Ред.). (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика*. Київ: Ленвіт (Nikolaieva, S. Yu. (Ed.). (2013). *Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice*. Kyiv: Lenvit).

- Палецька-Юкало, А. (2019). Особливості формування іншомовної лексичної компетентності в письмі майбутніх ІТ-фахівців. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (85), 39-51 (Paletska-Yukalo, A. (2019). Peculiarities of formation of foreign language lexical competence in writing of future IT-specialists. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 1 (85), 39-51).
- Скляренко, Н. К., & Устименко, О. М. (2013). Навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів іншомовного письма в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*, 3, 3-18 (Skliarenko, N. K. & Ustimenko, O. M. (2013). Teaching students of secondary schools foreign language writing in the aspect of the competence approach. *Foreign Languages*, 3, 3-18).
- Dmitrenko, N., Nikolaieva, S., Melnyk, L., & Voloshyna, O. (2020). Autonomous ESP Learning of Prospective Teachers of Mathematics. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 12 (1), 86-104.
- Smirnova, N. B. & Sharova, S. N. (2019). Teaching business correspondence to non-linguistic students. *Pedagogical Journal*, 9, 276-283.

РЕЗЮМЕ

Дмитренко Наталья. Автономное формирование профессионально ориентированной англоязычной компетентности в письме у будущих учителей математики.

Целью статьи является определение особенностей обучения письму в условиях автономного обучения профессионально ориентированного англоязычного общения и создания системы упражнений для автономного формирования профессионально ориентированной англоязычной компетентности в письме у будущих учителей математики. В результате проведенного исследования установлено, что автономное формирование профессионально ориентированной англоязычной компетентности в письме является видом автономной учебной деятельности, в процессе которой у будущего учителя математики развивается готовность брать на себя ответственность за эффективность выполнения задач и формируется способность самостоятельно применять знания, навыки и умения.

Ключевые слова: автономное обучение, профессионально ориентированное англоязычное общение, будущие учителя математики, профессионально ориентированная англоязычная компетентность, письмо, знания, умения, навыки.

SUMMARY

Dmitrenko Natalia. Autonomous formation of professionally oriented English competence in writing of future Mathematics teachers.

The aim of the article is to determine the features of learning to write in the conditions of autonomous learning of professionally oriented English communication and to create a system of exercises and tasks for autonomous formation of professionally oriented English competence in writing for future teachers of Mathematics. The study results showed that autonomous formation of professionally oriented English competence in writing is a type of autonomous learning activity, in the process of which future teachers of Mathematics develop a willingness to take responsibility for effective tasks and form the ability to apply knowledge, skills and abilities. The components of professionally oriented English competence are knowledge; skills and abilities; communication; autonomy and responsibility. The main aspects of the content of learning to write are substantive and procedural aspects. The formation of professionally oriented English competence in writing in the process of autonomous learning of future teachers

of Mathematics is organized on the interrelated fundamentals: learning to write as a type of professionally oriented English communication based on modelling authentic writing situations; use of students' experience in communicative activities in their native language; managing the writing process through the content of the activity; a systematic approach of learning to write, including mastering the means, methods, and strategies. Autonomous formation of professionally oriented English competence in writing of future teachers of Mathematics provides: purposeful and conscious planning of activity in writing; ability to establish independently the relationship between previously studied and new educational material; ability to monitor students' writing and control the correspondence of the writing task to the obtained result; ability to structure and restructure the accumulated knowledge; flexibility and variability in the application of accumulated life experience, experience in learning foreign languages, as well as experience in English writing. The author of the article developed a system of exercises and tasks for autonomous formation of professionally oriented English competence in writing, which consists of three subsystems: a subsystem of exercises for the development of skills of mastering the strategies of professionally oriented writing; a subsystem of exercises for the formation of communicative writing skills; a subsystem of exercises for the development of writing abilities of future teachers of Mathematics.

Key words: *autonomous learning, professionally oriented English communication, future teachers of Mathematics, professionally oriented English competence, writing, knowledge, skills, abilities.*

УДК 37:811.11

Марія Дука

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0001-8611-0355

Юлія Серпенінова

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-4448-3484

DOI 10.24139/2312-5993/2020.05-06/059-071

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК СУЧАСНОГО ЗАСОБУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті досліджується низка теоретичних положень щодо особливостей упровадження інформаційно-комп'ютерних технологій під час навчання іноземних мов у закладах вищої освіти. Узагальнено переваги та проблемні аспекти використання інформаційно-комп'ютерних технологій у процесі навчання іноземних мов. Методичний потенціал упровадження інформаційно-комп'ютерних технологій розглядається у двох напрямках: розширення дидактичних можливостей з пошуку, обробки, аналізу, використання та представлення навчальної інформації й активізації навчального процесу шляхом посилення мотивації студентів. Систематизовано основні проблеми використання інформаційно-комп'ютерних